

2016 m. gruodžio 14 d., trečiadienis

P8_TA(2016)0490

EB ir Uzbekistano partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimas ir dvišalė prekyba tekstilės gaminiais

2016 m. gruodžio 14 d. Europos Parlamento ne teisėkūros rezoliucija dėl Tarybos sprendimo dėl Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimo, nustatančio Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Uzbekistano Respublikos partnerystę, protokolo, kuriuo iš dalies keičiamas susitarimas išplečiant jo nuostatų taikymą dvišalei prekybai tekstilės gaminiais, siekiant atsižvelgti į dvišalio susitarimo dėl tekstilės gaminių galiojimo pasibaigimą, sudarymo projekto (16384/1/2010 – C7-0097/2011 – 2010/0323(NLE) – 2016/2226(INI))

(2018/C 238/04)

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Tarybos sprendimo projektą (16384/1/2010),
 - atsižvelgdamas į Europos Bendrijų bei jų valstybių narių ir Uzbekistano Respublikos partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimo protokolo projektą (16388/2010),
 - atsižvelgdamas į prašymą dėl pritarimo, kurį Taryba pateikė pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 207 straipsnį ir 218 straipsnio 6 dalies antros pastraipos a punkto v papunktį (C7-0097/2011),
 - atsižvelgdamas į savo 2011 m. gruodžio 15 d. preliminarią rezoliuciją ⁽¹⁾ dėl Tarybos sprendimo projekto,
 - atsižvelgdamas į 2016 m. gruodžio 14 d. teisėkūros rezoliuciją ⁽²⁾ dėl Tarybos sprendimo projekto,
 - atsižvelgdamas į naujausias Ekspertų komiteto dėl konvencijų ir rekomendacijų taikymo pastabas dėl Uzbekistano atsižvelgiant į Konvenciją dėl priverstinio darbo panaikinimo (Konvencija Nr. 105) ir Konvenciją dėl nepriimtino vaikų darbo uždraudimo ir neatidėliotinių veiksmų tokiam darbui panaikinti (Konvencija Nr. 182), kurios priimtos 2015 m., o paskelbtos 2016 m. ⁽³⁾,
 - atsižvelgdamas į Protokolą Nr. 1 dėl nacionalinių parlamentų vaidmens Europos Sąjungoje,
 - atsižvelgdamas į Protokolą Nr. 2 dėl subsidiarumo ir proporcingumo principų taikymo,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 99 straipsnio 1 dalies antrą pastraipą,
 - atsižvelgdamas į Tarptautinės prekybos komiteto pranešimą ir Užsienio reikalų komiteto nuomonę (A8-0330/2016),
- A. kadangi 2011 m. gruodžio mėn. Europos Parlamentas nusprendė atidėti savo sprendimą dėl pritarimo ES ir Uzbekistano protokolui dėl tekstilės gaminių, priimdamas preliminarų pranešimą siekiant iširti tvirtinimus apie vaikų ir priverčiamojo darbo naudojimą nuimant medvilnės derlius Uzbekistane;

⁽¹⁾ OL C 168 E, 2013 6 14, p. 195.

⁽²⁾ Tos dienos priimti tekstai, P8_TA(2016)0489.

⁽³⁾ Ekspertų komiteto dėl konvencijų ir rekomendacijų taikymo ataskaita, Tarptautinių darbo standartų taikymas, 2016 m., III ATASKAITA (1A dalis).

2016 m. gruodžio 14 d., trečiadienis

- B. kadangi tame preliminariame pranešime Parlamentas padarė išvadą, kad Parlamentas svarstys pritarimo suteikimo klausimą tik po to, kai Uzbekistano valdžios institucijos bus suteikusios TDO stebėtojams leidimą atlikti išsamią ir netrukdomą stebėseną ir kai jos patvirtins, kad buvo įgyvendintos konkrečios reformos ir jos davė apčiuopiamų rezultatų, todėl priverčiamą ir vaikų darbo praktika yra veiksmingai šalinama nacionaliniu, provincijų (uzb. viloyat) ir vietos lygmenimis;
 - C. kadangi Parlamentas pradėjo reguliarią dialogą su Komisija, EIVT, Uzbekistano vyriausybe, TDO ir pilietine visuomene, kad būtų stebimi pokyčiai medvilnės derliaus nuėmimo metu ir daromas spaudimas visiems susijusiems subjektams, kad būtų pasiektas vaikų ir priverčiamą darbo panaikinimo Uzbekistane tikslas;
 - D. kadangi 2013 m. Uzbekistano vyriausybė leido TDO stebėti medvilnės derliaus nuėmimą; kadangi nuo 2013 m. TDO kelis kartus vykdė stebėseną, pradžioje sutelkdama dėmesį į vaikų darbą, o vėliau išplėsdama stebėseną aprėpiant priverčiamą darbą ir įdarbinimo sąlygas;
 - E. kadangi TDO ir Uzbekistano vyriausybės bendradarbiavimas buvo palaipsniui plečiamas ir 2014 m. Uzbekistanas tapo pirmąją Vidurinės Azijos šalimi, kuri pasiekė susitarimą su TDO dėl deramo darbo šalyje programos;
 - F. kadangi vykdant pastarąją TDO stebėseną per 2015 m. medvilnės derliaus nuėmimą pastebėta, kad vaikų naudojimas nuimant medvilnės derlius tapo retu, pavieniu ir socialiai nepriimtiniu reiškiniu, tačiau vis dar reikalingas nuolatinis budrumas ⁽¹⁾;
 - G. kadangi, TDO duomenimis, nors suvokimas apie priverčiamą darbą Uzbekistane vis dar yra ankstyvoje stadijoje, tačiau TDO atlikti tyrimai vis dėlto parodo, kad dauguma darbuotojų medvilnę renka savanoriškai ir turi galimybę atsisakyti tai daryti;
 - H. kadangi šių metų pabaigoje bus paskelbta galutinė TDO ataskaita dėl 2016 m. medvilnės derliaus nuėmimo Uzbekistane;
 - I. kadangi priverčiamą ir vaikų darbo panaikinimas Uzbekistane – tai objektyvus, bet tebesitęsiantis procesas, kuriam reikia pastangų ir kurių ES ir tarptautinė bendruomenė turi toliau remti, taip pat dalyvaujant žmogaus teisių ir darbuotojų teisių pilietinės visuomenės organizacijoms;
 - J. kadangi Uzbekistano vyriausybė, siekdama pakeisti įdarbinimo procesą medvilnės rinkimo srityje, priėmė veiksmų planus ir, siekdama užkirsti kelią priverčiamajam ir vaikų darbui, kartu su darbdavių organizacijomis ir profesinėmis sąjungomis skatino didinti suvokimą bei sukūrė grįžtamosios informacijos mechanizmą;
 - K. kadangi NVO vis dar praneša apie žmogaus teisių pažeidimus šalyje, ypač medvilnės derliaus nuėmimo srityje, kurioje jie nurodo apie medvilnės derliaus nuėmimo metu vykdomą masinę priverčiamą studentų ir viešojo sektoriaus darbuotojų mobilizaciją, taip pat apie asociacijų ir saviraiškos laisvių pažeidimus, ypač apie derliaus nuėmimą pranešusių piliečių apklausas, nuolat persekiojamus žmogaus teisių gynėjus ir pilietinės visuomenės aktyvistus ir priekabiavimą prie jų bei užkertamą kelią šalyje veikti tarptautinėms teisių gynimo grupėms ir žiniasklaidos priemonėms;
 - L. kadangi staigi Prezidento Islomo Karimovo mirtis neturėtų daryti poveikio vykstančio darbo sąlygų gerinimo Uzbekistano medvilnės laukuose proceso tęstinumui;
1. pabrėžia Uzbekistano vyriausybės veiksmų, kuriais buvo suteiktas leidimas TDO stebėti medvilnės derliaus nuėmimą ir pradėtas plataus masto bendradarbiavimas su TDO įgyvendinant deramo darbo šalyje programą, svarbą;

⁽¹⁾ Ekspertų komiteto dėl konvencijų ir rekomendacijų taikymo ataskaita, Tarptautinių darbo standartų taikymas, 2016 m., III ATASKAITA (1A dalis), p. 218.

2016 m. gruodžio 14 d., trečiadienis

2. teigiamai vertina didelę pažangą, padarytą nuo 2013 m. Uzbekistane, įskaitant įstatymų, pagal kuriuos draudžiama naudoti vaikų darbą, priėmimą ir beveik visiškai panaikintą vaikų darbą; skatina valdžios institucijas toliau rengti visos šalies masto kampaniją, siekiant padidinti informuotumą, kad būtų visiškai panaikintas vaikų darbas;
3. teigiamai vertina tai, kad Uzbekistano vyriausybė, bendradarbiaudama su TDO, taip pat siekia panaikinti priverčiamąjį darbą ir kad padaryta pažanga; tačiau pabrėžia, kad vis dar esama subtilių nesavanoriško darbo būdų, kad šis procesas sudėtingas ir reikalauja, be kita ko, užimtumo politikos reformos;
4. laikosi nuomonės, kad dėl šių Uzbekistano vyriausybės pastangų Parlamentas turėtų suteikti pritarimą ES ir Uzbekistano protokolui dėl tekstilės gaminių; mano, kad toks pritarimas būtų teigiamas paskatinimo ženklas Uzbekistano vyriausybei toliau dėti pastangas siekiant visiškai panaikinti vaikų darbą ir visų kitų formų priverčiamąjį darbą, taip pat toliau stiprinti bendradarbiavimą su ES;
5. palankiai vertina tai, kad 2015 m. spalio mėn. Uzbekistano profesinių sąjungų federacija tapo Tarptautinės profesinių sąjungų konfederacijos (ITUC) asocijuota narė; atkreipia dėmesį į vaidmenį, kurį Uzbekistano profesinės sąjungos atlieka siekiant užtikrinti deramas darbo sąlygas ir apginti darbuotojų teises; ragina Uzbekistano vyriausybę šioje srityje visapusiškai bendradarbiauti su profesinėmis sąjungomis; ragina Uzbekistano profesines sąjungas imtis aktyvesnio vaidmens siekiant visiškai panaikinti priverčiamąjį darbą;
6. yra susirūpinęs dėl nepriklausomų stebėtojų pranešimų apie valstybės organizuojamą piliečių mobilizaciją darbams prieš 2016 m. derliaus nuėmimą, įskaitant priverčiamąjį viešojo sektoriaus darbuotojų ir studentų darbą;
7. ragina būsimą Uzbekistano prezidentą parengti naują žmogaus teisių srities veiksmų modelį nedelsiant nutraukiant pasikartojantį priverčiamąjį darbą ir vaikų darbą medvilnės derliaus nuėmimo laikotarpiu;
8. ragina Komisiją ir EIVT reguliariai suteikti Parlamentui išsamią informaciją apie padėtį Uzbekistane, ypač vaikų ir priverčiamąjo darbo panaikinimo klausimu; priima sprendimą ir toliau stebėti įvykius Uzbekistane ir pradėti reguliary dialogą su TDO, Komisija, EIVT ir kitais suinteresuotaisiais subjektais, kuriuo būtų siekiama visiškai panaikinti priverčiamąjį ir vaikų darbą Uzbekistane;
9. pripažįsta, jog siekiant šio tikslo vis dar reikės derinti dialogą ir bendradarbiavimą, taip pat Sąjunga, TDO ir Pasaulio bankas turės nuolat daryti spaudimą Uzbekistano vyriausybei; pasilieka teisę prašyti Komisijos ir Tarybos pradėti taikyti Partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimo 2 ir 95 straipsnius, kad būtų imamasi visų būtinų bendrų ir konkrečių priemonių tuo atveju, jeigu būtų nevykdomas įsipareigojimas panaikinti vaikų ir priverčiamąjį darbą;
10. ragina Komisiją ir ES delegaciją Taškente, palaikant dialogą politikos klausimais ir įgyvendinant paramos programas, prisidėti prie struktūrinės reformos Uzbekistane, be kita ko, siekiant didesnio medvilnės rinkėjų darbo užmokesčio, mechanizavimo ir didesnio biudžeto skaidrumo pajamų iš medvilnės derliaus aspektu;
11. laikosi nuomonės, kad deramo darbo šalyje programa turėtų būti tęsiama ir po 2016 m. ir turėtų būti dar išsamesnė, kad būtų apsvarstyta Uzbekistano ekonomikos modernizavimo ir užimtumo politikos tokiose srityse, kaip darbuotojų sveikata, sauga ir darbo inspekcija, pagerinimo galimybė, taip pat atsižvelgiant į lyčių lygybę; šiuo požiūriu palankiai vertina Uzbekistano vyriausybės įsakymą Nr. 909 (2015 m. lapkričio 16 d.), kuriuo siekiama gerinti darbo sąlygas, užimtumą ir darbuotojų socialinę apsaugą žemės ūkio sektoriuje 2016–2018 m. laikotarpiu;
12. pabrėžia, kad pastebimų rezultatų privalo duoti pastaraisiais metais ES teikta parama, kuria dėmesys buvo sutelktas į teisingą valstybę ir teismines institucijas ir siekta paskatinti reformas bei supaprastinti Uzbekistano parlamento darbą;
13. mano, kad teikiant ES pagalbą Uzbekistanui taip pat reikėtų siekti atpratinti šalį nuo medvilnės, kaip vienintelės kultūros, auginimo ir sumažinti šalies priklausomybę nuo medvilnės eksporto įvairinant ekonomiką, o tai galėtų palaipsniui sušvelninti katastrofišką ekologinę padėtį, visų pirma susijusią su tuo, kas liko iš Aralo jūros ir jos intakų;

2016 m. gruodžio 14 d., trečiadienis

14. ragina Komisiją kuo greičiau pateikti ES pavyzdinės atsakingo tiekimo grandinės valdymo aprangos sektoriuje iniciatyvą kartu su pasiūlymu dėl tiekimo grandinės skaidrumo didinimo; primena 2013 m. paskelbto Tvarumo susitarimo svarbą ir pabrėžia, kad tokiomis iniciatyvomis galima remtis kartu su trečiosiomis šalimis imantis naujų veiksmų, kad drabužių sektoriuje būtų pagerintos darbo, sveikatos ir saugos sąlygos;
15. ragina Uzbekistano vyriausybę dėti pastangas siekiant ratifikuoti ir veiksmingai įgyvendinti visas pagrindines 27 BLS + tarptautines konvencijas, kad būtų galima teikti paraišką dėl BLS+ lengvatinių muitų tarifų;
16. pabrėžia, kad 2009 ir 2010 m. Taryba atšaukė ES sankcijas tam, kad paskatintų Uzbekistano valdžios institucijas imtis tolesnių esminių veiksmų teisinės valstybės principo taikymui ir žmogaus teisių padėčiai vietoje pagerinti, taip pat nurodo, kad Taryba atidžiai ir nuolat stebės žmogaus teisių padėtį Uzbekistane ir kad dialogo ir bendradarbiavimo mastas bei kokybė priklausys nuo Uzbekistano vykdomų reformų;
17. ragina Komisiją ir EIVT stebėti politinį pereinamąjį procesą Uzbekistane ir reguliariai teikti Parlamentui informaciją apie šį procesą;
18. ragina Komisijos pirmininko pavaduotoją ir Sąjungos vyriausiąją įgaliotinę užsienio reikalams ir saugumo politikai, EIVT ir valstybes nares pasinaudoti pereinamuoju procesu kaip galimybe daryti spaudimą Uzbekistanui, kad per būsimus mėnesius jis užtikrintų konkretų ir išmatuojamą žmogaus teisių padėties pagerėjimą; pabrėžia, kad konkretus pagerėjimas turėtų apimti sąlygų, kurias 2010 m. nustatė ES užsienio reikalų ministrai, įvykdymą;
19. atkreipia dėmesį į tai, kad tekstilės sektorius, ypač medvilnės gamyba, yra pagrindinė ES ir Uzbekistano prekybos sritis; šiomis aplinkybėmis pabrėžia, kad ES turėtų visapusiškai pasinaudoti partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimo (PBS) nuostatų taikymo išplėtimu siekiant užtikrinti, kad Uzbekistano valdžios institucijos po netikėtos prezidento mirties dalyvautų pereinamajame procese, kuris lemtų geresnį valdymą, teisinės valstybės stiprinimą, demokratines reformas ir esminį žmogaus teisių padėties pagerėjimą;
20. pakartoja, kad Sąjunga yra įsipareigojusi stiprinti ir intensyvinti santykius su Uzbekistanu, o tam reikia gerbti žmogaus teises ir laikytis teisinės valstybės principo; ragina Uzbekistano vyriausybę sukurti daugiau erdvės nepriklausomai pilietinei visuomenei ir labiau atsižvelgti į Uzbekistano ir tarptautinių NVO išsakytus nuogaštavimus ir vykdyti savo įsipareigojimus, prisiimtus pagal Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą ir Konvenciją prieš kankinimą;
21. ragina Uzbekistano valdžios institucijas visapusiškai laikytis savo prisiimtų tarptautinių įsipareigojimų, susijusių su žmogaus teisių apsauga; palankiai vertina valdžios institucijų paskelbtą amnestijos pasiūlymą Uzbekistano Konstitucijos 24-ųjų metų proga; ragina Uzbekistano valdžios institucijas pagal šią amnestiją paleisti iš kalėjimo visus asmenis, įkalintus pateikus jiems politiškai motyvuotus kaltinimus, pagerinti elgesį su šiais asmenimis kardomojo kalnimo metu ir nutraukti griežtų priemonių, areštų ir nuosprendžių ciklą; ragina Uzbekistano vyriausybę labiau bendradarbiauti su tarptautinėmis institucijomis, be kita ko, taikant Jungtinių Tautų Žmogaus teisių tarybos (JT ŽTT) nustatytas vienuolika specialiųjų procedūrų ⁽¹⁾.
22. paveda Pirmininkui perduoti Parlamento poziciją Tarybai, Komisijai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams ir Uzbekistano Respublikos vyriausybei ir parlamentui.

⁽¹⁾ Vienuolikos specialiųjų procedūrų aprašymus žr.: http://spinternet.ohchr.org/_Layouts/SpecialProceduresInternet/ViewCountryVisits.aspx?Lang=en&country=UZB. Bendrą JT ŽTT specialiųjų procedūrų apžvalgą žr.: <http://www.ohchr.org/en/HRBodies/SP/Pages/Welcompage.aspx>.